

Strach a bázeň

Máme se bát? Je na místě vůbec mluvit o **strachu**, když se mluví o Bohu? Není to proti smyslu našeho křesťanského působení? Proti tomu, co chceme? Neměli bychom představit Boha lásky? Není lepší používat jemnějšího slova **bázeň** a tvrdit o něm, že to není **strach**?

Jistě není žádným proviněním, používat odlišné pojmy. Jen je to škoda. A bylo by to zkreslením, kdybychom představovali Boha, kterého není třeba se **bát**. Kdybychom *vykládali* do evangelia svoje chutě, bylo by nám to jen na škodu. Byl by to krok směrem dovnitř, směrem k úpravě Bible - Božího slova. Radši budeme *vykládat* to, co tam je pro nás. Půjdeme směrem ven, k úpravě našeho života. A povzbuzuji vás, abyste se do malé studie pustili se mnou.

Proto si musíme přiznat, že má hebrejšтина 20 výrazů pro **strach**. **Strach** je pro Izraelitu velice barvitý stav a Starý zákon se nijak nestydí jej představovat ve všech odstínech. A pro Rouhače je to zajímavé zvláště! **Strach**, to je Jóbovo téma! (1, 1; 3, 25; 4, 6; 9, 34n; 13, 21) Ještě mnohokrát se k němu dostaneme. Řeč Nového zákona má zase naopak dost často stejný výraz *foibos* pro české výrazy **strach** a **bázeň** - je to stejný výraz pro poměrně běžně užívaný pojem *fóbie*.

Některé z těch barev Starého zákona si připomeneme: Poměrně svévolným praotcům stál Hospodin se svým **strachem** jako závora. Lábanovi říká Jákob do očí tvrdá slova: *Celých dvacet let jsem ti v tvém domě sloužil: čtrnáct let za tvé dvě dcery a šest let za tvůj brav. Mou mzdu jsi změnil desetkrát. Kdyby se mnou nebyl Bůh mého otce, Bůh Abrahamův a Strach Izákův, propustil bys mě teď s prázdnou. Bůh viděl mou trýzeň a námahu mých rukou a na dnešek sám rozsoudil.*" Genesis 31, 42! a viz i 53! Tam se pod ten strach staví Jákob sám, nejen, že s ním šermuje Lábanovi před očima.

Tento **strach** šel i před Izraelem, když vstupoval do zaslíbené země: *Nikdo se proti vám nepostaví, Hospodin, váš Bůh, uvalí strach a bázeň před vámi na celou zemi, kde stanete, jak k vám mluvil.* Deuteronomium 11,25 K dobré, nejen židovské, zbožnosti patří **bázeň** i **strach**: *Dosvědčujte svatost Hospodina zástupů! Jeho se bojte a strachujte.* Izajáš 8, 13 Dostává člověka do správného poměru ve srovnání s Bohem. Práce Pána Ježíše vzbuzovala **bázeň** (*foibos*) když čteme po vzkříšení jediného synka vdovy z městečka Naim: *Všech se zmocnila bázeň, oslavovali Boha a říkali: "Veliký prorok povstal mezi námi" a "Bůh navštívil svůj lid".* Lukáš 7, 16

Tady můžeme zacitovat i dílo C. S. Lewise ve 2. kapitole knihy Stříbrná židle z letopisů Narnie. V této kapitole jsou skvěle popsány **bázeň** a **strach**. Dívka Julie se setká se Lvem, který představuje Pána Ježíše (Lva z Judy). Ráda by se napila z potoka, který teče u Lvových tlap a bojí se přesto, že Lev mluví a zve ji... A ptá se jej v diskusi mimo jiné: „*Jíte děvčata?*“ *A Lev odpovídá: Už jsem snědl děvčata i*

mládence, ženy i muže, krále i císaře, města i království...“ Neřekl to, jakoby se chlubil, ani jako by toho litoval, ani jako by měl zlost. Prostě to řekl...

Proč je to tak? První svědectví o strachu máme z ráje, když Adam s Evou svévolně jedli ze stromu, který jim nepatřil (Genesis 3, 9n): *Hospodin Bůh zavolal na člověka: "Kde jsi?" On odpověděl: "Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se."* A my všichni ten strach dědíme.

Ale jak v tom člověk má žít? Jak se orientovat? Není vysvobození? Jób to ještě neprohlédl a my (nikoli proto, že jsme lepší) už to víme. To proto, že se měl odvahu za nás **bát** Pán Ježíš, který vzal na sebe hrůzy smrti. Židům píše autor epištoly (5, 7n) toto: *Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obětí modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel (byl vyslyšen v tom strachu). Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel...* Tak člověk může ztratit panický **strach** a může žít v bázni, tedy bojí se strachem, který člověka neničí.

A tajemstvím **strachu** před Bohem je to, že už se nemusíme **bát** smrti. Nebojíme se zatracení, ale smíme se svobodně **bát** Boha a **strach** dostává nový význam. Zachovává nám tajemství Boží lásky. Odpuštění se nikdy pro nás nemůže stát běžným zbožím. Dokonce je to i v biblickém žalmu přímo vepsáno: *Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku, vyslyš můj hlas! Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby. Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo ob stojí, Panovníku? Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň.* Žalm 130, 1-4 Pán Bůh je divný, jiný, nepřizpůsobitelný našim podmínkám, nic u něho není automatického. Těšíme se, radujeme se z odpuštění a nezasloužená Boží láska k nám vzbuzuje **bázeň**. A není to **strach**, že tu lásku ztratíme.

Je to jistota beze **strachu** z lidí, z nás samotných. Není to děs z kostlivců ve skříních, **strach** z trestu. Smíme mít lásku, která tyto **strachy** zahání: *Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce.* Naopak se nám dostává jistot a pevné opory na nich stát: *Kdo vyzná, že Ježíš je Syn Boží, v tom zůstává Bůh a on v Bohu. Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm. V tom jeho láska k nám dosáhla cíle, že máme plnou jistotu pro den soudu - neboť jaký je on, takoví jsme i my v tomto světě.* 1. Janův list 4, 17-18

Na první pohled se to může zdát jako hraní se slovy. Jako, že je to jedno a že je rozumnější použít ten jemnější výraz. Tlak na zjemnění Boha nám však neposlouží. Je lépe zjemnit sebe, otevřít se Mu, vystavit se Jeho hněvu vůči hříchu a Jeho milosti a lásce.

Tak souhrnem:

Strach Izákův, **strach** před Izraelity – byl pustošivým děsem pro hříšníky. **Báli** se zatracení.

My se už nebojíme zatracení, ve **strachu** a **bázni** jsme našli svoje místo před Bohem, zůstává nám tajemství lásky. Ale není to proto, že jsme už „dospělí“ - naopak, stali jsme se dětmi, které důvěřují silnému Ježíšovi. **Strach** o svou budoucnost opravdu mít už nemusíme, naše **bázeň** před Bohem už nás netopí v nejistotách, ale zjevuje nám Boží tvář moci a slávy. Víme, že z Boha jde **strach**. Ďáblové se před ním třesou (Jakubova epištola 2, 19) My smíme věřit a bát se bez hrůzy. *S bázni a chvěním* uskutečňujeme svoji spásu (Filipenským 2, 12) a jdeme dopředu, vstříc svému Pánu. Proto se nebojíme slova **strach** a **bázeň**! Protože: *Počátek poznání je bázeň před Hospodinem, moudrostí a kázní pohrdají pošetilci. Přísloví 1, 7 a Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost. Přísloví 9, 10*